

a sötétség. Magokká válnak-e a lenti televényben, s ha igen, mi hajt ki belőlük? – rejtély, magam sem tudhatom.”

Gyümölcs az elhaló gabonamagból terem. Várjuk – nem a folytatást immár, hanem – a halálból, a csöndből születő egészen új kezdetet.

Jegyzetek

1. Mircea Eliade: A SZENT ÉS A PROFÁN. Európa, 1987. Ford. Berényi Gábor.
2. Sören Kierkegaard ÍRÁSAI-ból. Gondolat, 1982.
3. Eckhart mester: BESZÉDEK. Helikon Stúdió. Ford. Adamik Lajos.
4. M. Eliade: i. m.
5. Emir Rodríguez Monegal: BORGES POR ÉL MISMO. Editorial Laia, Barcelona.
6. Keresztes Szent János: ÖSSZES VERSEI ÉS VÁLOGATOTT PRÓZÁJA. Európa, 1992. Ford. Takács Zsuzsa.
7. Simone Weil: JEGYZETFÜZET. Emberhalász Könyvek, Új Mandátum Könyvkiadó, 1993. Ford. Bárdos László, Jelenits István.
8. Beney Zsuzsa: TŰZFÖLDI TÁJ. Szépirodalmi, 1990.
9. Beney Zsuzsa: GYÁSZ című versciklusból, uo.
10. Beney Zsuzsa: NAPLÓ, ELŐTTE ÉS UTÁNA. Szépirodalmi, 1987.
11. M. Eliade: i. m.
12. Eckhart mester: i. m.
13. Simone Weil: i. m.
14. Visky András: HÓBAGOLY. Pesti Szalon, 1992.
15. THE OXFORD COMPANION TO TWENTIETH CENTURY ART. Ed. by Harold Osborne, Oxford, University Press, 1981.
16. Perneczky Géza: PICASSO – PICASSO UTÁN. Corvina, 1989.
17. Beney Zsuzsa: LABIRINTUSBÓL LABIRINTUSBA. In: *Holmi*, 1993. március.
18. Uo.
19. Radnóti Sándor: A SZENVEDŐ MISZTIKUS. Akadémiai, 1981.

Tóth Sára

ENGEDJÜK ÁT AZ ÁCSNAK IS AZ OLVASÁS ÖRÖMÉT!

Szilasi László: *Miért engedjük át az ácsnak az építkezés örömét*

JAK–Pesti Szalon, 1994. 176 oldal, 220 Ft

Szilasi esszékötetét kétféle beszédmód (egy lazább és személyesebb, valamint egy fogalmibb és tudományosabb) feszültségében értelmezhetjük. Az első néhány oldal, sőt már a fűlszöveg elolvasása után nyilvánvalónak tűnik: a „másként” beszélés mögött valamely „másként” gondolkodást gyaníthatunk. E könyv el nem vitatható érdeme, nívója: egy sajátos (így csakis Szilasira jellemző, egyszemélyes) irodalomtörténeti pozíció kijelölése és harsány elfoglalása – persze többnyire kérdések és dilemmák formájában: „...*hogyan lehetséges a lehető legnagyobb mértékben személyesen jelen lenni egy olyan diszkurzusban, amit pontosan az ellenkező célból dolgoztak ki? Ugyanakkor: hogyan lehetne kikerülni az interpretáció személyességének nyálkás impresszionizmusából úgy, hogy az út ne a tudományosnak nevezett objektivitás ismerelméleti aknamezejére vezessen? Hogyan lehetne közölhetően személyes irodalomtörténetet művelni? Régivé válni, és megmaradni mainak?*”

„*De hol van az íz?*” – kérdezi a szerző önmagától az IRODALOMTÖRTÉNET című írásában. És kérdezhetjük mi is: Mi adja Szilasi könyvének jellegzetes egyéniségét, ízét? Érdemes talán először azt a valamit megneveznünk, ami a szerző sajátos beszédmódja mögött meghúzódik: az elméleteken túli pluralizmus, az irodalomtörténet nem hatalmi diszkurzusának eszméjét: „...*az irodalomtörténet-írás (elkerülve azt a helyet, ahová várják) az ellenállás eszközevé válik. Hogy úgy mondjam, tojik a háromfüduvarra: egész egyszerűen lehetetlenné teheti bármiféle szöveg kisajátítását*” – ...egy új objektivitás – a hatalmi beszédet megvető önkény objektivitásának – jegyében – tehetjük hozzá gonoszul. De ne tegyük, hiszen jelen tudományos kultúránkra ez még korántsem vonatkozik. Az irodalomtörténeti alapozottság tehát Szilasinnál a fentiek értelmében jelentkezik együtt egy sajátos hangütéssel, vagyis az irodalomtörténet plurális elméletéhez plurális nyelvhasználat társul. Eseten-

ként üdítő kombinációban. Egyfelől letűnt korok csodálatos férfiai, tekintélyei, így például és leginkább Jókai és hősei, másfelől az eszményekben megcsappant utókor beszéde, nyelve, interpretációja, Szilasi „szlengesített” terminológiája – lazaság és veretesség együttese. Hiányból táplálkozó vágyunk elérhetetlen tárgya, illetve a róla való beszéd tragikumának enyhítése: Szilasi irodalommal való foglalatosságainak tárgya, illetve a róla való beszéd ironikus formái.

E két pólus összeegyeztetésének persze megvannak a veszélyei, törésvonalai, így például – ahogyan erre egy idősebb, tehát más normák szerint olvasó ismerősöm felhívta a figyelmemet – a trágár szavak és a fennköltebb közlendők egy szövegszintre hozása, például: „...*ha az irodalomról szóló stúdiumokat nem ragyogja be az a valami, amit jobb híján a szív fényének nevezek, hát akkor amúgy is szart ér az egész.*” A durva szavak kiporciózásának kényes egyensúlyát eltalálni, illetve megítélni ízlés dolga, nekem például nem tűnt zavarónak az idézett mondat. Amiken azonban már fennakadtam – igaz, nem túl sok alkalommal –, azok az ehhez hasonló mondatok voltak: „*Foucault óta közhely megkülönböztetni író, aki van, szerzőt, aki ír, és narrátort, aki beszél.*” Szíven ütött az „...*óta közhely...*” formula. Igaz, én olvastam Foucault tanulmányát. De mi lenne, ha nem olvastam volna? Egyébként valószínű, hogy se szeri, se száma azoknak a könyveknek és tanulmányoknak, amelyeket Szilasi olvasott, én pedig nem. És így a szerző soron következő félmondata valamely általam nem ismert, ám közhelyszerű alaplumkárol olvasói önérzetemet zúzhatja porrá. Szilasi szövegének idézett mondata számomra tehát nem léhaság, hanyagság – illetve nemcsak az –, hanem jelentéssel bíró közlés: *bántás*. De félretéve szándékolt sértettségemet, ne rólam, hanem az olvasóról szóljunk, Szilasi könyvének megcélzott olvasójáról. Az „...*óta közhely...*” kezdetű formula ugyanis kizárja a *bensőséges* megértésből azokat az olvasókat, akik számára valamely határozottan állított, de kifejtetlen gondolat nem egyértelmű, vagy éppenséggel teljesen ismeretlen. Azonban – tegyük fel – mégis olvassák Szilasi könyvét. (Sőt mi több, a könyvesboltokból már a második kiadás is elfogyott, most készül a harmadik...) A stílusa miatt, de még in-

kább az irodalomról való gondolkodás pluralizmusa miatt. Ám, mint már többször kiderült, mindennek – ekképpen a pluralizmusnak is – van hátulütője. Vagyis a pluralizmus határa nem a határtalan, hanem – az önkényesség. Szilasi könyvének néhány fordulatában a kizáró elméletek elleni beszéd ellentmondását figyelhetjük meg: egy ponton ugyanis maga is kizáró, ha nem is elméletté, de (önkéntes) beszédmóddá válik. És ez annál inkább fájdalmas, mivel a szerző helyen azt a nosztalgikus ideáját osztja meg velünk, hogy ő mint irodalomtörténész mediátorszerepet vállalna magára, egy olyan beszélőét, aki „...*saját örömét és szempontjait félretéve leveszi a kellemetlen olvasás terhét a köz váláról, helyette olvas, megőrizvén olyan értékeket, amelyek – hite szerint – a köz számára is fontosak*”. Ám a mediátor időnként az irodalmi demokrácia elitista szószólójává válik. Mindemögött persze az a tapasztalat is meghúzódik, miszerint „...*nem lehetséges valaki helyett olvasni: minden olvasat egyéni és egyedi, az olvasatok plurálisak... A fenti értelemben tehát – és ez talán a legfontosabb fejlemény – mediátorpozíció nincs, nem létezhet. Nonentitás*”. A hermeneutika és a recepcióesztétika tanulságai nemcsak az értelem-egész történeti rekonstruálásának az illúzióját oszlatják el Szilasi könyvében, hanem a résztapasztalatok olyan arzenálját hívják életre, amely időnként a szerző beszédmódjában nem a közérthetőség (az általános pluralizmus) eszményét, hanem saját egyediségét reprezentálja. De ez nem baj. Én például éppen ezért olvastam szívesen Szilasi kötetét. (Szimpátiám a könyv iránt részben a „történelmi szituáció” folyománya. Ha sokan írának a Szilasiéhoz hasonló stílusban, hasonló eszmeiséggel, akkor biztosan nem örülnék annyira ennek a kötetnek. De még valószínűbb, hogy akkor Szilasi ezeket az esszéket meg sem írta volna, illetve másképpen írta volna meg őket. Vagyis, épp ideje lezárni ezt a zárójeles gondolatot.)

Egy időre félretéve kétségeinket és problémáinkat, vizsgáljuk meg a fenti kettősség (irodalomtörténeti pozíció és laza beszéd) jegyében kibomló esszékötet dimenzióit, a szerző sajátos irodalomtörténeti szemléletének kiterjedését. Bizonyos vezérfogalmak játsszanak szerepet e pozíció megalapozásában, így például a „*felérkezesség*”, a humán értel-

miségi gögös és korlátozó, noha önironikus, tudata („...óta közhely...”), amely „...akkor kezdődik el, midőn először tagadja meg [mármint a felérkezett értelmiségi], hogy lett volna valaha is olyan idő, melyben szerette volt Jókai Mór regényeü...”. E gondolkodói pozíció fellazításának egyik fontos cszköze a munka *ethosza*, a Jókai végeláthatatlan életművével foglalkozó irodalomtörténész vezéreszméje, annak heroikus és ironikus felhangjaival együtt: „Vagyis-hogy reaktív morcoság helyett a kezdeményezés művésze ajánlható, ha másért nem, azért, mert az apokalipszis esti mulatság, a délelőtt (meg a délután) pedig a munkáé, és ha már az igazság úgy sincsen senkinél, vagy ha esetleg igen, akkor sem tudhat róla sem ő, sem senki más, se igent, se nemet, nos, akkor talán el lehetne kezdeni, mert olvasni, azt aztán van mit.” – Utálnak erre az imperatívusra az egyes esszék *Munka* című alfejezetei. („Mi dolgozunk a világon? Küzdeni / Erőnk szerint a legnemesbékért.” – Súlyos corpusok – legkedvesebb olvasmányaink és elcngedhetetlen kézikönyvek – emelgetése, majd szorgalmas lapozgatása, izzadságos körmölés. Feszült elme. dagadó izmok. A könyvtár hÉroszai dolgoznak itten.) Az irodalomtörténész sorsa a magány, erénye a munka, fegyvere pedig a távolságtartás, az extrém kívülálló szabadsága, teszem azt a posztmodernitás csábító szirénénekével szemben: „Nem olyan demokráciát akarok én, amely megtűri az oligarchiát, vagy a monarchiát. Nem. Egyszerűen arról van szó, hogy a posztmodern legalább annyira koncepció és teória is, amennyire praxis, méghozzá olyan, amely megelőzi, sőt gerjeszti a praxist.” Mindemögött persze az *interpretáció* elsőbbsége, más szóval a munka „lazított” értelmezésének végtelen szabadsága, „az *interpretáció* magányosságának behavazott tere”: „Azt ugyan nem tudom... egyáltalán van-e olyan tényező, amivel szemben egy *interpretációt* meg kell védeni, létezik-e olyan erő, gondolat vagy megfontolás, amely megsemmisíthet egy *interpretációt*, ha az már egyszer létrejött, magyarul nem tudom (s ez maga az apokalipszis), hogy létezik-e irreleváns kontextus.” És mivel értelmetlen szöveg nincs, de annál inkább van *interpretáció*, a kortárs magyar irodalom is Szilasi könyvének munkatárgyává válik. Mai prózánk értékelő elfogadásában tehát *elméleti alap* (irodalomtörténet és recepcióesztétika násza a dekonstrukció vágóasztalán) és *praxis* termékenyen egészíti ki egy-

mást: „...az olvasónak igenis kreatívnaK és igen aktívnaK kell lennie, de nem a megértésben, jelentések rafinált felépítésében, hanem saját előfeltevései leépítésében, az öndestrukciónban... A szöveg hatalma által lett szabad az olvasó. A szövegek akaratából vagyunk szabadságra ítélve. Be free! Ha engedelmeskedem, szabad vagyok. Ha nem, akkor is.” De vajon nem a szemléletünk voltaképpeni tárgyát – jelen esetben kortárs irodalmunkat – szem elől tévesztő (magyarul nem olvasó) eufóriáról, tehát nem szabadságról, hanem önkényességről beszél részben Szilasi? Illetve szabadságról beszél. De nem az olvasóéról, aki nem olvas, hanem az emberéről, aki nem olvasó. Szilasi esszékötetében irodalomtörténet, irodalomelmélet, olvasó, nem olvasó, mai irodalmunk és a hagyomány laza összefonódását figyelhetjük meg. Ennek a szélesen kifeszített horizontnak három lényeges dimenzióját tárja fel a kötet hármas felosztása, illetve annak kapcsolódási pontjai.

A kötet első fejezetében, az IRODALOMTÖRTÉNES-ben Szilasi az irodalomtörténet recepcióesztétikai és hermeneutikai tanulságai segítségével vizsgálja érdeklődésének tárgyait, így például Jókait többször is, vagy éppen Balassi Bálint utolsó költeményét – felettébb extrém olvasatában, amelyet még agyműködésének egyik legavatottabb ismerője, a felesége is kételkedéssel fogad (NYAKVERS). A következő fejezetben Szilasi mai prózánk néhány reprezentáns darabját (Esterházy, Csejdy, Hazai, Garaczi, Németh Gábor, Szijj Ferenc egy-egy alkotását), illetve Pílinzky ÉLETFOGYTIGLAN című költeményét veszi nagyítóüvege alá (a fejezet címe egyébként: PÁSZTORÓRÁK MISS REA DINGGEL), míg az utolsó egység, a SZENT ISTVÁN PORTER SÖR tágabban értett tárgya az irodalom mint olyan „mibenléte” és „értelme”. A kötet hármas osztatú felszíni kiterjedésének (Szilasi irodalmi tevékenykedéseinek) inélyrétegében felsejlik irodalomértelmezésének alappillére, miszerint a szerző az egészként felfogott hagyományhoz képest határozza meg önmagát, egészre sóvárgó részpozícióját és a „felérkezett” irodalmár kutakodásainak tárgyát, így magát a hagyományt is. Hitvallása az irodalmi szöveg ironikus szabadságfokainak újra és újra kitölthető formája, az *interpretáció* örökérvényűsége. A hamisan restaurált Montecassino helyett a levegős Pompeji.

Az el nem kötelezettség mámore, illetőleg a sokfelé elkötelezettség szabadsága. Irónia és katarzis együttléte a stílusban és a rendhagyó pozícióválasztásban. A huszadik század végi vezető eszméken iskolázott irodalmár örök hűsége bánatos szíve vágyához, Jókai Mór-hoz, meg persze mindahhoz, ami ezenkívül belefér.

A MIÉRT ENGEDJÜK ÁT AZ ÁCSNAK AZ ÉPÍTKEZÉS ÖRÖMÉT békítő jellegű könyv: elméletek és stratégiák, szerzők Jókaitól (Iser közvetítésével) Németh Gáborig, trágár viccek és szemet könnyeztető vallomások – mindezek Szilasi léha, de agyafúrt szövegének *laza egységében*, amelyet a szerző „gyermeki romlottsága” – ez az irodalmi közéletünkben oly ritka és üdítő tüncmény – szült és nevelt könyvegésszé.

(Rövid kitérő a „gyermeki romlottság” megvilágításához: Szilasinál a munka ethoszához hozzá kell érteni annak ironikus felhangját is: az irodalmár a véges időt úgy mutatja, hogy számára fontos, ám mihaszna könyvek társaságában henyé, sőt mi több, ezzel keresi betevő kenyerét. Eme bűnös tapasztalat egyidejű beismerése és elfogadása [a léha praxis] a „felérkezett” irodalmár romlottságáról árulkodik, amit azonban Szilasi megbocsátandó eleganciával [mondhatni gyermeki bájjal] cizellál és szelidít. Nem úgy, mint Rousseau D'Alcmberc-hez írt levelében, amelyben a művészettel való foglalatosság kissé mulatságos, ám annál inkább megszívlelendő kritikáját nyújtja: szerinte a színházi előadás [tágabban értve a szépművészet] attól függően jó vagy rossz, hogy milyen természetű tevékenységet szakít félbe a néző miatta; vagyis akkor rossz a mű, ha elvonja hasznos munkájuktól a város polgárait, az ácsot az építéstől, a szakácsot a főzéstől, a péket a cipódagasztástól és így tovább. Illetve – Rousseau meggyőző logikáját szigorúan követve és továbbfűzve – az a jó színházi előadás, amelyet köztörvényes bűnözők látogatnak. Vagy éppen mihaszna színműírók. De akkor ki írja majd a műveket? Színdarabok nélkül azonban újra csak megnövekszik a város bűnözési statisztikája. Így viszont a bűnüldözés szervei nem lopják a napot. Ördögi logika ez tehát, ahol mindennek és mindenkinek – a művészen kívül, akár Platón államában – helye van. Ugyanennek a problémának egy má-

sik megközelítését olvashatjuk Walter Benjamin az ALKOTÓ MINT TERMELŐ című írásában, ahol is a szerző azt fejtegeti, hogy az alkotó pusztán kiszolgálja a termelési apparátust, anélkül, hogy megváltoztatná, hiszen a polgári osztálytól kapta termelőeszközét, a műveltségét. A „felérkezett” Szilasi tisztában van az irodalmi forma társadalmi összefüggésével, a humán értelmiségi közösségi szerepének problémáival, de beszédmódja, „gyermeki romlottsága” lehetővé teszi számára eme dilemmák tompítását és integrálását a fentebb említett laza rendszerbe, kétségektől nem mentes, ám roppant rokonszenves és attraktívan kifejtett irodalom- és világmépe.)

Szilasi könyvében a léha beszédmód és a komoly tárgy (irodalomtörténeti rekvizitumok, kortárs művek vagy akár személyes emlékek) összjátékát két szélsőség, két veszély fenyegetheti. Ezek közül az egyiket Szilasi biztosan elkerülte: tudniillik a *tárgy unalmát*, stílusa erre a garancia, például amikor Jókairól beszél. Sokkal realisabb veszély azonban, hogy eme beszédmódban könnyen *elenyészhet a tárgy*, a voltaképpeni téma. A *kekeckedés* alcímet viselő MONSIEUR DAUGERRE VISSZAÜT című írás például közel jár ehhez, a Jókairól szólók pedig még épp határhelyzetben vannak. Kérdés, hogy Jókairól, mindazokon túl, amiket Szilasi esszéiből megtudhattunk, a szerző gondolatvonalát követve mit lehet még elmondani, ami már nem vezet vissza „...a tudományosnak nevezett objektivitás aknamezejére...”, de nem is csupán „...az interpretáció személyességének nyálkás impresszionizmusának...” bizonyul. Valószínűleg e probléma feloldása lesz Szilasi irodalomtörténeti és irodalmári tevékenységének további útja, és ez jó néhány kérdést felvet. Íme néhány közülük: Kivitelezhető-e ebben a munkaszisztémában a tudományos objektivitás és a személyesség, a téma és a beszédmód felvázolt egysége? Konkrétabban: A valódi Jókaiival állunk-e szemben, amikor Szilasi üdítő és afirmatív írásait olvassuk? Higgünk-e neki vakon, hiszen olvasni úgysem fogjuk a Jókai-életműsorozat hetvenegy kötetét? De ha nem is Jókai, hát akkor kortárs irodalmunk legyen a tét! Valóban olvasható, pontosabban olvasóhoz szóló irodalom mai prózánk, ahogyan azt Szilasi (Iser támogatásával) állítja? Beragyoghatja-e a „szív fénye” friss, kortársi olvasmány-

élményeinket? Látta-e már valaki – de őszintén! – Garaczi NINCS ALVÁS! című kötetét, mondjuk, egy ács kezében? Mondhatjuk persze, hogy az ács enélkül, számára fásasztó könyvek olvasása nélkül is rendjén, sőt még rendjében teszi a dolgát, az építkezést. Nem hallottunk talán a társadalmi munkamegosztás és kikapcsolódás differenciált formáiról? Egyébként is, legyünk szívesek hanyagolni az effajta szélsőséges és otromba kérdéseket. Kudarcainkról enélkül is régóta tudunk, ezért is fojtjuk a közösség előtt felesleges lelkiismeretünk megoldhatatlan problémáit a munkába, úgymint az ács az építésbe, Garaczi a szépirodalomba, Szilasi pedig az irodalomtörténetbe, Jókai Mórba. De megtalálhatja-e az irodalmár (irodalomtörténész) a helyét az egészben, az ácsok, kereskedősegédek, orvosok és biciklisták benépesítette világban, vállalva a szellemi egzisztencia valódi feladatát: gondolkodni a közösség dolgairól a közösségért? Szilasi László persze jól tudja, hogy ez *kurva nagy* probléma, jobbra *el is basszuk*. Eme kudarcok tisztázását és újrajátzását vállalja magára metszően (ön)ironikus és léha, ám szeretetre méltó könyve (ez utóbbi jelzős szerkezet szigorúan „*bazd meg*” nélkül értendő).

Bazsányi Sándor

AZ UDVARIASSÁG MINT ESZTÉTIKAI KATEGÓRIA

Németh Gábor: *eleven hal*
József Attila Kör–Pesti Szalon, 1994. 80 oldal,
220 Ft

„Szándékolt objektivitásom határainak jelzésére”: Németh Gábort régóta az egyik legígéretesebb írónak tartom az újabbak közül, eddigi munkái azonban az egyéni hang kimunkálásáért járó elismeréssel együtt a még megoldatlannak látszó alkotói kérdések felvetését is megkívánják. Elsősorban azokra a dilemmákra szeretnék összpontosítani most, amelyek ebből az írásmódból – szerintem – adódnak. Azért is vállaltam el végül – szer-

kesztői kérésre – ezt a recenziót (annak ellenére, hogy a könyvsorozatot, amelyben ez a kötet megjelent, én szerkesztettem, Abody Ritával együtt), hogy eltávolodva valamelyest a könyvet életre segítő szerkesztői szeretettől, most a kissé szigorúbb kritikusai szeretet nevében vegyem szemügyre Németh Gábor írásait, az előző két könyvre is figyelve. Annak örülnék, ha az író saját maga elé kitűzött céljait, a továbblépést – ha csak egy kicsit is – segíteni tudná az a kritika, amit az alábbiakban próbálok megfogalmazni.

Úgy érzem, ezzel a könyvvel lezárul a pálya első szakasza, és kezdődik egy újabb, melyet már néhány azóta született más jellegű írás publikálása is mutat. Az ANGYAL ÉS BÁBU (1990), A SEMMI KÖNYVÉBŐL (1992) és az ELEVEN HAL azokat a munkákat fogja össze, amelyek az indulástól, 1985-től 1991–93-ig születtek meg. A harmadik kötet kisprózái kb. a második könyvvel egy időben keletkezettek, nem véletlen tehát, ha sok minden, amit az ELEVEN HAL-ról mondok, az előző könyvre is érvényes (az újabb írásokra viszont már nem vagy nem egészen úgy). Az első pályaszakasz prózája néhány ellentétpár segítségével, pontosabban néhány eldöntendő probléma felvázolásával látszik leginkább megközelíthetőnek számomra. Hogy ezek az ellentétek mennyire oldódnak fel a továbbiakban, avagy mennyire maradnak meg, hogy éppen ezekre épüljön tovább minden, ez egyelőre nyitott kérdés.

(1. A történet hiánya vagy megidézése)

Líra vagy epika az, amit itt olvasunk? Első hallásra nevetségesnek tűnhet, hogy lehet ez kérdés, hiszen a közmegegyezés szerint íróról van szó, prózát, pontosabban prózaepikát olvasunk. Az a formálási mód azonban, amelyet Németh Gábor képvisel, gyakran finoman lebegteti a szöveget a műnemek között. Dérczy Péter írta: „*a líra és az epika határára egyensúlyozó*” szövegek ezek, mégis közelebb az utóbbihoz, de a dekonstrukció jegyében, alapjaiban felborítva a műnem szabályait (*Alföld*, 1992. 11.). Sokszor az egyes bekezdések tényleg olyanok, mintha költői képekből álló strófákat olvasnánk – prózába tördelve. Ezek a jobb szó híján rövidprózának nevezhető szövegek legtöbbször nem történetek, de felidéznek egy történetet (a hagyományos no-